

Sygn. akt III CZ 297/22

POSTANOWIENIE

Dnia 20 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Wesołowski

SSN Mariusz Załucki

w sprawie nieletnich: M. G., A. M., E. K.

i K. W.

o czyn karalny

oraz nieletniej P. K.

o demoralizację,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 20 października 2022 r.,

zażalenia pozwanej nieletniej E. K.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 10 lutego 2022 r., sygn. akt V Cz 336/21,

odrzuca zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 10 lutego 2022 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach uchylił postanowienie Sądu Rejonowego w Siedlcach z 7 września 2021 r. w części stwierdzającej, że nieletnie E. K. i M. G. dopuściły się czynu karalnego z art. 216 § 2 k.k. polegającego na tym, że w lutym 2021 r. na terenie gminy [...] woj. [...], działając wspólnie i w porozumieniu z inną nieletnią, przy użyciu komunikatora internetowego znieważyły małoletnią K. K. poprzez umieszczenie ośmieszającego

zdjęcia i obraźliwych wpisów, oraz, na podstawie art. 21 § 2 u.p.n., umorzył postępowanie - z uwagi na niecelowość orzekania środków wychowawczych.

Od postanowienia Sądu Okręgowego zażalenie wniósł obrońca nieletniej E.K., zarzucając naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że istnieje uzasadniona przyczyna do wydania orzeczenia kasatoryjnego. Na tej podstawie żądał uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Siedlcach.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie podlega odrzuceniu jako niedopuszczalne.

Zgodnie z art. 394¹ § 1 i 1¹ k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną, postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia bądź w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Opisany katalog orzeczeń zaskarżalnych zażaleniem do Sądu Najwyższego ma charakter zamknięty (postanowienia SN: z 30 września 2020 r., I CZ 37/20 i z 10 czerwca 2021 r., I CZ 42/21). Postanowienia Sądu Najwyższego, które nie zostały ujęte w tych przepisach, nie są zatem zaskarżalne zażaleniem (por. postanowienie SN z 14 października 2021 r., IV CZ 67/20).

Zgodnie z art. 20 § 1 *in principio*, obowiązującej w chwili wydania zaskarżonego postanowienia, ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 969 z późn. zm., dalej: u.p.n.), w sprawach tych należało stosować odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego właściwe dla spraw opiekuńczych. Przepis art. 394¹ § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. ma zastosowanie także w postępowaniu nieprocesowym, jeżeli sąd drugiej instancji uchyła zaskarżone apelacją postanowienie sądu pierwszej instancji orzekające co do istoty sprawy, przekazując sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania. Jak wynika jednak z art. 21 § 3 u.p.n., na postanowienie o umorzeniu postępowania wobec nieletniego z uwagi na niecelowość orzekania środków wychowawczych, stronom oraz

pokrzywdzonemu przysługuje zażalenie, a nie apelacja. Oznacza to, że środek odwoławczy od orzeczenia sądu pierwszej instancji, niezależnie od jego charakteru, jest rozpoznawany w reżimie właściwym dla zażalenia. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 3 grudnia 2021 r., II CZ 50/21, uproszczony i odformalizowany charakter postępowania zażaleniowego sprzeciwia się obciążeniu go dodatkowym instrumentem kontroli ze strony Sądu Najwyższego, jakim jest zażalenie na kasatoryjne rozstrzygnięcie sądu drugiej instancji. Środek ten jest bowiem związany z reżimem postępowania apelacyjnego i nie przystaje do specyfiki postępowania zażaleniowego. W postępowaniu zażaleniowym przepisy o apelacji stosuje się nie wprost, a jedynie odpowiednio (art. 397 § 3 k.p.c.), co w połączeniu z mniej sformalizowanym charakterem zażalenia sprawia, że sąd drugiej instancji nie jest tak rygorystycznie związany zamkniętym katalogiem podstaw do wydania orzeczenia kasatoryjnego jak sąd w postępowaniu apelacyjnym (postanowienie SN z 3 grudnia 2021 r., II CZ 50/21). Wyjątkowy charakter środka zaskarżenia jakim jest zażalenie do Sądu Najwyższego oraz wielokrotnie podkreślana w orzecznictwie konieczność wąskiej i rygorystycznej wykładni art. 394¹ k.p.c. przesądza więc o niedopuszczalności zaskarżenia postanowienia sądu drugiej instancji wydanego na skutek rozpoznania zażalenia, o którym mowa w art. 21 § 3 zdanie pierwsze u.p.n.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁶ § 3 w związku z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[as]